

Recenzja
pracy doktorskiej mgr Bartosza Kokota pt. Determinanty wzrostu potencjału
innowacyjnego a zarządzanie małymi i średnimi przedsiębiorstwami
w województwie dolnośląskim

1. Obszar problemowy, tezy pracy

Małe i średnie przedsiębiorstwa, w szczególności innowacyjne startupy, to współcześnie, istotne siły sprawcze postępu gospodarki; mały, postępu społeczno-cywilizacyjnego, w ogóle. Również, jak dobitnie pokazuje historia rozwoju wielu krajów, przewagi i rola małych i średnich przedsiębiorstw szczególnie się uwydatniają poprzez mądre zarządzanie na poziomie regionów gospodarczych, w których te firmy funkcjonują; regionów, które poprzez funkcjonowanie innowacyjnych przedsiębiorstw rozwijają się w centra innowacyjnego rozwoju całych gospodarek współczesnych krajów.

Te wzajemne, jakże istotne zależności - żeby użyć terminów stosowanych w pracy - determinanty rozwoju współczesnych państw, gospodarek ulegają istotnym przeobrażeniom. Przyczyny tego stanu to fakt, iż o funkcjonowaniu współczesnych przedsiębiorstw, jakże zasadnie decydują złożone i wielkie, o globalnym znaczeniu zdarzenia (kryzysy finansowe, pandemia, wojna na wschodzie Europy), które powodują, że gospodarki narodowe, a w nich organizacje gospodarcze funkcjonują w otoczeniu, jakie praktycy i badacze zarządzania nazywają otoczeniem typu WUCA. Ponadto dynamiczne uwarunkowania procesu przemian w systemach gospodarczych powiązane są z niemniej dynamicznymi zmianami w globalnych, narodowych, regionalnych systemach społecznych i kulturowych.

Te dynamiczne, złożone współczesne fenomeny i procesy wymuszają zmiany paradygmatów poznawczych; zmiany teorii i praktyki nauk społecznych, w tym nauk o zarządzaniu i organizacji.

Kluczowa waga zagadnienia kształtowania relacji wzrostu poziomu innowacyjności przedsiębiorstw w regionach gospodarczych na rozwój jakości życia społeczności i krajów, w kontekście uwarunkowań, jakie określają istotne zmiany w tym zakresie, są przyczyną, że zagadnienia te znalazły się od wielu lat w centrum polityki Unii Europejskiej, polityki poszczególnych państw Unii w tym Polski; żeby tylko wymienić, kwestię kształtowania Regionalnych Strategii Innowacji (RIS) oraz miejsca i roli innowacyjnych przedsiębiorstw w Regionalnych Systemach Innowacji, dalej żeby wspomnieć o kształtowaniu współczesnych systemów zarządzania

innowacyjnymi przedsiębiorstwami (choćby według doświadczeń, jakie dostarczają rozwijane - również w naszych przedsiębiorstwach) - innowacyjne, systemy zarządzania, według doświadczeń i koncepcji *Toyota Production System*; żeby dalej uwypuklić rolę i miejsce w innowacyjnych regionalnych systemach mechanizmów tzw. potrójnej helisy oraz roli kreatywnych katalizatorów innowacji (członków władz administracyjnych regionu i samorządowych, specjalistów ekspertów i naukowców itd.); żeby wspomnieć o istotnej wadze w tych obszarach zagadnień kapitału intelektualnego, w tym kapitału społecznego, społeczności regionów itd.

Obszarem badawczym pracy doktorskiej mgr **B. Kokota** jest, właśnie, analiza tego, szczególnego znaczenia MŚP dla kształtowania pozytywnego, innowacyjnego postępu w regionach gospodarczych i, co jest godnym podkreślenia, wpływu tych organizacji biznesowych oraz zarządzania nimi, na rozwój regionów w okresie szczególnych kryzysów, jakie zaistniały o ostatnich latach np. pandemii.

Autor podjął te złożone zagadnienia ambitnie (zbyt ambitnie) dążąc do określenia szerokiego, wręcz kompleksowego oddziaływania spektrum wielu różnych czynników i zdarzeń jakie miały miejsce w regionie - województwie dolnośląskim. Tezę jego pracy konstytuuje wiele pytań badawczych, odpowiedzi na które określają - co warto podkreślić - kilka praktycznych rekomendacji, co do sposobów racjonalizacji postępowania dla pozytywnego wzrostu różnych procesów, programów działań, jakie składają się na potencjał innowacyjnych, współczesnych regionów gospodarczych. Jest to niewątpliwie dobra strona pracy doktorskiej, jakkolwiek ambitne cele Autora poddania kompleksowemu oglądowi naukowemu, tego bardzo złożonego obszaru badawczego, są przyczyną, iż kilka tez doktoranta - jego pytań badawczych ocenić można jako zbyt ogólnikowe.

Ważność i szczególna ostrość problemów poddanych dyskusji i analizie w pracy, osiągnięte przez Autora rezultaty badań skłaniają recenzenta do ukierunkowania dyskusji w trakcie obrony pracy na kilka kwestii, licząc, że Doktorant w trakcie tych dyskusji odpowie na kilka pytań, pogłębiając swoje rezultaty badań.

Mianowicie proszę o dyskusję i odpowiedzi na następujące pytania:

Po pierwsze: w jakim stopniu doktorant zapoznał się z wynikami badań kapitału społecznego, społeczeństwa Polski i regionu, i w jakim stopniu wyniki tych badań posłużyły do formułowania tezy pracy?

Po drugie: czy Autorowi są znane kierunkowe rekomendacje i propozycje innowacyjnego rozwoju regionu - województwa dolnośląskiego - jakie zapisano w Innowacyjnej Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego?

Po trzecie: czy znane są Doktorantowi rozwiązania innowacyjne w modelach biznesowych firm funkcjonujących w regionie, w czasach pandemii?

Jak już podkreślono wcześniej kilka z tych hipotez - pytań badawczych buduje dobre podstawy na ich podjęcie i rozwiązanie w dalszych procesach badawczych w

celu zaprogramowania użytecznych, praktycznych rekomendacji zarządzania innowacjami we współczesnych przedsiębiorstwach. Jest to np. hipoteza nr 8 (sformułowana następująco: wsparcie w postaci środków unijnych, we wdrażaniu innowacji pozytywnie wpływa na podniesienie potencjału innowacyjnego dolnośląskich MSP); dalej hipoteza traktująca, że: epidemia koronawirusa negatywnie wpłynęła na wzrost potencjału innowacyjnego oraz hipoteza nr 11, sformułowana następująco: uwarunkowania polityczne i prawne pozytywnie wpływają na poziom potencjału innowacyjnego dolnośląskich MSP.

Oceniam, że tezy pracy, jakie sformułowano w dysertacji oraz zrealizowany program badawczy dla ich udowodnienia dość dobrze wyczerpują wymogi oryginalności naukowej oraz użyteczności praktycznej sformułowanych wniosków i rekomendacji.

2. Program badawczy

Program badań Doktoranta zawiera się w następującej sekwencji prac: sformułowanie tezy pracy, pytań badawczych, hipotez, weryfikacja hipotez, wybór przedmiotu i czasu badań, zaprojektowanie narzędzi i technik badawczych, synteza wyników badań, dyskusja wyników, sformułowanie wniosków i rekomendacji.

Przedmiotem badań Autora są małe i średnie przedsiębiorstwa funkcjonujące w woj. Dolnośląskim w okresie do 2021. Autor do badań wybrał 150 przedsiębiorstw.

Podkreślam zasadność uwzględnienia w badaniach podziału przedsiębiorstw według tzw. zmiennych kontrolnych, którymi są: kondycja finansowa przedsiębiorstwa, (na granicy rentowności i poniżej granicy rentowności, powyżej granicy rentowności i znacznie powyżej granicy rentowności), forma prawna, liczba lat prowadzenia działalności, rodzaj działalności, wdrożenie innowacji w ostatnich latach, podjęcie współpracy z podmiotami odpowiedzialnymi za wdrożenie innowacji. Takie zasadny podział badanych podmiotów stworzył podstawę Autorowi do formułowania użytecznych praktycznych wniosków.

Zasadnie dobrano techniki badawcze oraz techniki syntezy wyników analiz. Kilka pytań badawczych znalazło ciekawe rozwinięcia w formie rekomendacji praktycznych, co stanowi dobry prognostyk dla dalszych badań Autora.

3. Wniosek końcowy

Praca doktorska mgra Bartosza Kokota pt. *Determinanty wzrostu potencjału innowacyjnego a zarządzanie małymi i średnimi przedsiębiorstwami w województwie dolnośląskim* spełnia wymogi dla prac doktorskich w stopniu dobrym.

Uzyskany przez Doktoranta materiał empiryczny, wyniki badań, wiedza Autora w zakresie tematu, była podstawą podjęcia i rozwiązania ważnych problemów współczesnego zarządzania; przyczynia się ona do sformułowania perspektyw ich

dalszego i twórczego rozwiązywania. Wiele sformułowanych wyników badań stanowi podstawę do dalszych pogłębionych wyników badań i analiz.

W pracy nie stwierdzono błędów merytorycznych.

Wnioskuje o dopuszczenie mgra Bartosza Kokota do publicznej obrony.

Zakładam, że w jej trakcie Doktorant będzie miał szanse na pozytywne odpowiedzi na pytania zadane przez recenzenta, a recenzent na satysfakcjonującą dyskusję.